



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 226/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Pohančeníkom, advokátom, Palárikova 93, Čadca, proti postupu Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 14 P 53/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 P 53/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav vecí: Na okresnom súde je pod sp. zn. 14 P 53/2019 vedené konanie medzi sťažovateľom a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka“), o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode.

3. Z predloženého spisu okresného súdu zistil ústavný súd nasledovný priebeh konania:

- 15. novembra 2019 – podaný návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom,
- 10. decembra 2019 – výzva súdu sťažovateľovi na zaplatenie súdneho poplatku,
- 17. decembra 2019 – zaplatený súdny poplatok,

- 22. januára 2020 – uznesenie súdu o ustanovení kolízneho opatrovníka maloletým deťom, výzva matke na vyjadrenie k návrhu, žiadosť kolíznemu opatrovníkovi o prešetrenie pomerov v rodine,
- 30. januára 2020 – doručené vyhlásenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch sťažovateľom,
- 10. februára 2020 – súdu doručené vyjadrenie matky,
- 31. marca 2020 – stanovený termín pojednávania na 27. apríl 2020,
- 2. apríla 2020 – expedované žiadosti súdu o podanie správy k príjmom sťažovateľa a matky,
- 15. apríla 2020 – doručená odpoveď zamestnávateľa matky,
- 21. apríla 2020 – doručená odpoveď Daňového úradu Žilina k daňovému priznaniu sťažovateľa,
- 27. apríla 2020 – uskutočnené pojednávanie, odročené na neurčito pre účel nariadenia znaleckého dokazovania,
- 25. mája 2020 – doručené otázky sťažovateľa pre znalca,
- 27. mája 2020 – doručený návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti,
- 19. júna 2020 – uznesenie č. k. 14 P 53/2019-113 z 19. júna 2020 o dočasnom zverení mal. detí do osobnej starostlivosti sťažovateľa (právoplatné 6. 11. 2020),
- 10. júla 2020 – doručené odvolanie matky proti uzneseniu o neodkladnom opatrení,
- 13. júla 2020 – doručené doplnenie podania matky,
- 31. júla 2020 – odvolanie matky doručené na vyjadrenie sťažovateľovi,
- 11. augusta 2020 – doručené vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu,
- 18. augusta 2020 – vyjadrenie sťažovateľa doručované matke,
- 26. augusta 2020 – doručené vyjadrenie matky,
- 28. augusta 2020 – doručené doplnenie vyjadrenia matky,
- 3. septembra 2020 – vyjadrenie matky doručované sťažovateľovi,
- 11. septembra 2020 – žiadosť matky o urýchlené vykonanie znaleckého dokazovania,
- 29. septembra 2020 – doručené vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniam matky,
- 7. októbra 2020 – uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania,
- 15. októbra 2020 – spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní,
- 20. októbra 2020 – vyjadrenie matky,
- 22. októbra 2020 – uznesenie krajského súdu č. k. 8 CoP 48/2020-221 o potvrdení uznesenia okresného súdu (právoplatné 6. 11. 2020),
- 2. novembra 2020 – spis vrátený okresnému súdu,
- 10. februára 2021 – doručenie znaleckého posudku znalkyňou,
- 24. februára 2021 – znalecký posudok doručovaný účastníkom,
- 3. marca 2021 – uznesenie o priznaní znaleckého,
- 12. marca 2021 – vyjadrenie kolízneho opatrovníka,
- 23. marca 2021 – vyjadrenie sťažovateľa,
- 23. marca 2021 – žiadosť matky o stanovenie termínu pojednávania,
- 9. apríla 2021 – určený termín pojednávania na 10. máj 2021, dopyt súdu týkajúci sa príjmov rodičov,
- 10. mája 2021 – uskutočnilo sa pojednávanie, odročené na 21. jún 2021,
- 21. júna 2021 – doloženie výplatných pásov a výdavkov matkou,

- 21. júna 2021 – uskutočnilo sa pojednávanie, odročené na 8. september 2021 z dôvodu potreby ustálenia zdravotného stavu sťažovateľa, ktorý bol práceneschopný,
- 24. júna 2021 – uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia o úprave styku počas prázdnin a o dočasnom zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky,
- 14. júla 2021 – odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu z 24. júna 2021,
- 26. júla 2021 – odvolanie sťažovateľa doručované matke a kolíznemu opatrovníkovi,
- 2. augusta 2021 – vyjadrenie kolízneho opatrovníka k odvolaniu sťažovateľa,
- 16. augusta 2021 – vyjadrenie matky k odvolaniu sťažovateľa,
- 23. augusta 2021 – vyjadrenie sťažovateľa,
- 7. septembra 2021 – pojednávanie nariadené na 8. september 2021 zrušené zo zdravotných dôvodov na strane zákonnej sudkyne,
- 8. septembra 2021 – vyjadrenie kolízneho opatrovníka k vyjadreniu sťažovateľa, návrh sťažovateľa na zabezpečenie dôkazu,
- 17. septembra 2021 – vyjadrenie matky k vyjadreniu sťažovateľa,
- 13. októbra 2021 – vyjadrenie sťažovateľa,
- 11. novembra 2021 – predložený spis krajskému súdu na účel rozhodnutia o odvolaní,
- 2. decembra 2021 – uznesenie krajského súdu č. k. 9 CoP 55/2021-527 o potvrdení výrokov III a IV uznesenia súdu prvej inštancie,
- 9. decembra 2021 – spis vrátený okresnému súdu,
- 21. decembra 2021 – uznesenie krajského súdu doručované účastníkom,
- 8. marca 2022 – určený termín pojednávania na 6. apríl 2022, expedované dopyty týkajúce sa platov účastníkov, dávok zo Sociálnej poisťovne a žiadosť kolíznemu opatrovníkovi a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (ďalej len „úrad práce“) o prešetrenie pomerov,
- 8. marca 2022 – výzva súdu sťažovateľovi na predloženie kúpnej zmluvy na byt,
- 22. marca 2022 – vyjadrenie kolízneho opatrovníka, úradu práce, sťažovateľa,
- 23. a 24. marca 2022 – odpovede na dopyty súdu,
- 6. apríla 2022 – uskutočnené pojednávanie a na ňom vyhlásený rozsudok a schválená rodičovská dohoda, 8. apríla 2022 doručovaný účastníkom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Celková dĺžka napadnutého konania v trvaní 2 rokov a 4 mesiacov je neprimeraná, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že už na prvom pojednávaní okresný súd konštatoval dôvodnosť rozvodu manželstva.

b) Napadnuté konanie je poznačené prietiahmi v jeho jednotlivých fázach, keď okresný súd rozhodol o potrebe nariadenia znaleckého dokazovania na pojednávaní 27. apríla 2020, no uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania vydal až 7. októbra 2020, teda po 5 a pol mesiacoch. Pojednávania nariadené na 10. máj 2021 a 21. jún 2021 boli odročené bez zákonného dôvodu a od posledného pojednávania uskutočneného 21. júna 2021 nebolo vykonané žiadne pojednávanie a vo veci samej nebolo rozhodnuté.

c) Konanie o rozvođe manželstva a úprave práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvođe je súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Nemožno ho považovať za konanie, ktoré by vyžadovalo úzku špecializáciu sudcu alebo vykonávanie zložitých a časovo náročných procesných úkonov. Pre sťažovateľa má rozhodnutie súdu zásadný význam, keďže ide o rozhodnutie o jeho osobnom stave a súčasne o rozhodnutie, ktoré sa týka jeho maloletých detí, osobnej starostlivosti o ne a úpravy styku rodičov s maloletými deťmi. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k priet'ahom v súdnom konaní, odpovedal na výzvy súdu a dostavoval sa na nariadené pojednávania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

7. Ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizujú reálnu možnosť zbytočných priet'ahov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 109/03, I. ÚS 103/2016), resp. ak argumenty v sťažnosti nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, II. ÚS 357/2021). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 362/09, I. ÚS 188/2019, I. ÚS 5/2020).

8. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Vzhľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

9. Ústavný súd preskúmal napadnutý postup okresného súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom sťažovateľom označeného základného

práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

10. Z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že od začatia konania 15. novembra 2019 podaním návrhu na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletým deťom konal okresný súd plynule a priebežne. K predĺženiu konania prispela skutočnosť, že okresný musel rozhodovať o návrhu sťažovateľa na vydanie neodkladného opatrenia a následne vyvstala aj potreba, aby sám *ex offio* nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk rodičov s maloletými deťmi počas letných prázdnin a rozhodol o dočasnom zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky. Keďže proti obom uzneseniam o nariadení neodkladného opatrenia boli podané opravné prostriedky, následne o nich v odvolacích konaniach rozhodoval aj krajský súd. O efektívite postupu okresného súdu svedčí aj tá skutočnosť, že obe uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia boli krajským súdom potvrdené ako vecne správne. Istá miera časovej náročnosti veci je daná aj nariadeným znaleckým dokazovaním. V tejto súvislosti je okresnému súdu možné vytknúť vznik istého priet'ahu v období od 27. apríla 2020, keď bolo pojednávanie odročené na neurčito pre účel nariadenia znaleckého dokazovania, do 7. októbra 2020, keď vydal uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania, no v okolnostiach danej veci išlo o priet'ah ojedinelý. V tomto období navyše súd nebol absolútne nečinný, ale rozhodoval o sťažovateľom podanom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a vykonával procesné úkony spojené s podaným odvolaním a vyjadreniami účastníkov konania. Napokon 6. apríla 2022 na nariadenom pojednávaní okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým zároveň schválil rodičovskú dohodu a 8. apríla 2022 vykonal úkony na účel doručenia predmetného rozsudku účastníkom konania. Ústavný súd, vychádzajúc z chronologického prehľadu procesných úkonov okresného súdu popísaného v bode 3, konštatuje, že v posudzovanej veci nie je možné okresnému súdu vytknúť nečinnosť alebo neefektívny postup, ktorých dôsledkom by bol vznik priet'ahov takej ústavne relevantnej intenzity, aby ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru).

11. Ústavný súd okrajovo poukazuje aj na v celku indiferentný prístup sťažovateľa k priebehu napadnutého konania, keď napriek tvrdenej nespokojnosti s postupom okresného súdu nevyužil právny prostriedok, sťažnosť na priet'ahy v konaní, adresovaný predsedovi okresného súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý má potenciál odstrániť eventuálne vzniknuté priet'ahy v konaní dohľadom predsedu okresného súdu nad plynulosťou konania, ale obrátil sa s ústavnou sťažnosťou priamo na ústavný súd.

12. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania (tvoriaceho privilegovanú rozhodovaciu agendu súdov), postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku napadnutého konania na okresnom súde (2 roky a 4 mesiace), ktorá v okolnostiach posudzovanej veci nevybočuje z medzí ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti, a najmä skutočnosť, že napadnuté konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu skončené vydaním meritórneho rozhodnutia, konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

13. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu